

Handläggare
Carin Nyh
Telefon: 08-50824552018

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2023-05-25

Kultur för äldre

- Svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på den inkomna skrivelsen Kultur för äldre.

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit en skrivelse för beredning. Den inkomna skrivelsen efterfrågar en redogörelse för hur förvaltningen har arbetat med och avser att arbeta med kulturaktiviteter inom äldreomsorgen. Förvaltningen har i sin beredning av svar på skrivelsen identifierat att frågan berör verksamhetsområdena aktivitetscenter och träffpunkter, dagverksamhet samt särskilt boende i första hand utifrån att det är i de verksamheterna som uppdraget innefattar att arbeta med aktiviteter, både i grupp och individuellt för att skapa gemenskap, en känsla av sammanhang och välbefinnande för den äldre.

Under 2022 har vård- och omsorgsboende, dagverksamhet och stödverksamheterna uppmärksammat olika högtider såsom påsk, midsommar, ramadan, chanukka, finska självständighetsdagen, luciataåg och julfirande. Firande av traditionella högtider med tillhörande mat och musik kan sägas vara en del av det svenska och andra länders kulturarv och ses som både kultur och underhållning. Verksamheterna arbetar också med olika dagliga kulturella aktiviteter, både individuellt och i grupp.

Under 2022 har en äldrefältare påbörjat sitt uppdrag på avdelningen för stöd och service i egen regi. Äldrefältarens uppdrag inkluderar att lyfta fram medborgarens behov i frågor som rör hälsa, trygghet och inkludering med syftet att öka antal medborgare som känner att de får ett gott och tryggt åldrande i Skärholmen

Under 2023 fortsätter förvaltningen att arbeta med kulturella aktiviteter i sina verksamheter genom att bland annat att fira olika högtider och arrangera musikunderhållning. På stödverksamheten

planeras existentiella luncher med samtal med en diakon från Svenska kyrkan samt utflykter och guidade turer i Stockholm.

Bakgrund

En skrivelse från Sverigedemokraterna framlades på stadsdelsnämndens möte i februari 2023, nämnden beslutade att skicka skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Ärendet

Den inkomna skrivelsen efterfrågar en redogörelse för hur förvaltningen har arbetat med och avser att arbeta med kulturaktiviteter inom äldreomsorgen. Skrivelsen lyfter fram Kulturförvaltningens projekt ”Kultur för äldre” samt att även andra faktorer än de medicinska som förvaltningen rapporterar till nämnden om kan vara av intresse för nämnden att ta del av.

Förvaltningen har i sin beredning av svar på skrivelsen utgått från en definition av begreppet kultur som ligger nära det humanistiska kulturbegreppet och utgår från dess sociala värde. Här handlar kultur om konstnärligt skapande, uttryck av underhållning och till viss del filosofi eller existentiella uttryck. Det sociala värdet av kultur kan sammanfattas som att kultur berikar människors liv, kreativitet, tankevärldar och föreställningsförmåga. Den definitionen av kultur är vanligen utgångspunkten i kulturpolitik, som exempelvis den kulturpolitiska strategin som antagits av Stockholms stad. Det är också den definitionen av kultur som genomsyrar projektet Kultur för äldre.

Förvaltningen har i sin beredning av svar på skrivelsen identifierat att frågan berör verksamhetsområdena aktivitetscenter och träffpunkter, dagverksamhet samt särskilt boende i första hand utifrån att det är i de verksamheterna som uppdraget innefattar att arbeta med aktiviteter, både i grupp och individuellt för att skapa gemenskap, en känsla av sammanhang och välbefinnande för den äldre. När det gäller hemtjänst utförs de insatser som den enskilde har beviljats, det görs oavsett vilken utförare den enskilde har valt. En person kan ha beviljats stöd för att ta sig till en kulturaktivitet, eller att en stund av social samvaro innebär en aktivitet av kulturell art. Dessa insatser är dock helt personbundna och styrs inte av förvaltningens arbete med kulturaktiviteter.

Under 2022 har en äldrefältare påbörjat sitt uppdrag på avdelningen för stöd och service i egen regi. Rollen är helt ny och utformas efter hand och utifrån de behov som förvaltningen identifierar. Äldrefältarens uppdrag inkluderar att lyfta fram medborgarens behov i frågor som rör hälsa, trygghet och inkludering med syftet att öka antal medborgare som känner att de får ett gott och tryggt

åldrande i Skärholmen. Kultur och kulturella aktiviteter hänger ihop med de områden som äldrefältaren arbetar med, under 2023 planerar äldrefältaren en del kulturella aktiviteter som exempelvis musikevents bland annat med Spelmansgillet (Skärholmens dragspelsklubb), en matkulturvecka (mat och matlagning, svensk och från hela världen med inslag av musikunderhållning) och en informationsinsats med information riktat till seniorer i Skärholmen. Informationsinsatsen syftar till att bidra till en ökad kännedom om det lokala kultur- och föreningsutbudet och kan öka möjligheterna för seniorer att välja att delta och därmed uppleva en ökad inkludering och trygghet i Skärholmen.

Under 2022 har vård- och omsorgsboende, dagverksamhet och stödverksamheterna uppmärksammat olika högtider såsom påsk, midsommar, nobellunch, ramadan, chanukka, finska självständighetsdagen, diwali, luciatåg och julfirande. På Sätra vård- och omsorgsboende anordnades också en gammeldags julmarknad. Firande av traditionella högtider från olika kulturer, både den svenska, från de nationella minoriteterna och från kulturer som bor och verkar i Skärholmen, med tillhörande mat och musik kan sägas vara en del av det svenska kulturarvet och ses som både kultur och underhållning.

På Sätra vård- och omsorgsboende och Sättras dagverksamhet för personer med demenssjukdom anordnas musikunderhållning flera dagar i veckan och varje dag genomförs aktiviteter såsom pyssel och hantverk, bakning och fika, spela spel eller att använda olika interaktiva digitala verktyg. De dagliga aktiviteterna har ofta en koppling till en vardagskultur såsom hantverk, matlagning och bakning och spel och underhållning. Att bibehålla sina egna vanor och intressen, såsom att baka en kaka eller titta på Vasaloppet på tv, är en viktig del av en persons psykiska mående och välbefinnande.

På stödverksamheterna har under 2022 genomförts många kulturella aktiviteter såsom musikunderhållning och dans, musikquiz, filmvisningar, antikrunda, dockteater och ett besök av ”Fabula storytelling” där en scenberättare med stor repertoar av sagor, livshistorier, myter, skrönor berättar för publiken. Stödverksamhetens aktiviteter är öppna för alla seniorer i Skärholmen, syftet är både att skapa en gemenskap och att erbjuda aktiviteter.

Under 2023 fortsätter förvaltningen att arbeta med kulturella aktiviteter i sina verksamheter genom att bland annat att fira olika traditionella högtider och arrangera musikunderhållning. På stödverksamheten planeras existentiella luncher med samtal med en

diakon från Svenska kyrkan samt utflykter och guidade turer i Stockholm.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på avdelningen för stöd och service i egen regi.

Jämställdhetsanalys

Verksamhetens utgångspunkt är att samtliga personer oavsett kön eller identifiering/läggning ska få den vård- och omsorg som de har behov av och bli bemött på ett respektfullt sätt.

Inom vård- och omsorgsboende, dagverksamhet och stödverksamheterna är det fler kvinnor än män som tar del av verksamheten, dock har fler män under de senaste åren deltagit i stödverksamhetens frukostträffar.

Män och kvinnor tar traditionellt sett del av kultur på olika sätt och i olika omfattning, där kvinnor ofta är överrepresenterade som publik i de konstnärliga kulturformerna såsom exempelvis teater. Genom att ha gemensamma kulturella aktiviteter lockas äldre av båda könen och kanske oavsett hur personens kulturkonsumtion har sett ut tidigare i livet att ta del av kulturella upplevelser som kan ge stimulans, välbefinnande och en känsla av sammanhang.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Att arbeta med att genomföra kulturella aktiviteter är en del av äldreomsorgens uppdrag och det är en viktig del av den verksamhet som skapas. Varje chef och medarbetare i verksamheten arbetar med att se hela människan, inte bara med medicinska eller omvårdnadsbehovet utan också människan som kulturell och existentiell varelse. Firande av traditionella högtider från olika kulturer, både den svenska, från de nationella minoriteterna och från kulturer som bor och verkar i Skärholmen är också en del av förvaltningens uppdrag att spegla och verka för alla medborgare i stadsdelen.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Andreas Thorstensson
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2023-04-26
Andreas Thorstensson, Ansvarig	2023-04-26